

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ҚАЗІРГІ ӘЛЕУМЕТТІК МӘДЕНИ ЖӘНЕ ГЕОСАЯСИ
НАҚТЫЛЫҚТАҒЫ ҚҰНДЫЛЫҚТАР – ТӘРБИЕНІҢ
ТҰЖЫРЫМДАМАЛЫҚ НЕГІЗІ»

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТӘЖІРИБЕЛІК
КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛДАРЫ

I КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

«ЦЕННОСТИ КАК КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ ОСНОВА ВОСПИТАНИЯ
В СОВРЕМЕННЫХ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ
И ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ РЕАЛИЯХ»

МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

I КНИГА

Қостанай қ., 2025 ж.
г. Қостанай, 2025 г.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ / РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Қуанышбаев Сеитбек Бекенович, география ғылымдарының докторы, доцент, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, Қазақстан; **Наурызбаева Эльмира Кенжеғалиқызы**, тарих ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің академиялық мәселелер жөніндегі проректоры; **Жарлығасов Женис Бахытбекович**, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры; **Скударева Галина Николаевна**, педагогика ғылымдарының докторы, доцент, Ресейлік Мәскеу облысындағы Мемлекеттік жоғары білім беру ұйымы «Мемлекеттік гуманитарлық-технологиялық университеті» ректоры, педагогика кафедрасының меңгерушісі, Ресей; **Бережнова Елена Викторовна**, педагогика ғылымдарының докторы, Ресей Сыртқы істер министрлігінің Мәскеу мемлекеттік Халықаралық қатынастар институтының (университет) профессоры; **Есіркепова Кенжегүл Қабылғазықызы**, филология ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институтының директоры; **Ибраева Айман Елемановна**, Қостанай облысы әкімдігінің Білім басқару басшысы; **Калимжанова Роза Лаиковна**, PhD докторы, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының меңгерушісі; **Утегенова Бибикуль Мазановна**, педагогика ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Смаглий Татьяна Ивановна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Жетписбаева Айсылу Айратовна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы. Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

Қазіргі әлеуметтік мәдени және геосаяси нақтылықтағы құндылықтар - тәрбиенің тұжырымдамалық негізі:
Қ 22 Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары: I Кітап, 27 ақпандағы 2025 жылдың – Қостанай: Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2025. – 1916 б. = Ценности как концептуальная основа воспитания в современных социокультурных и геополитических реалиях: Материалы международной научно-практической конференции: I книга, 27 февраля 2025 года. – Костанай: Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2025.–1916 с.

ISBN 978-601-356-498-2

Жинақта Алтынсарин оқуларының «Қазіргі әлеуметтік мәдени және геосаяси нақтылықтағы құндылықтар – тәрбиенің тұжырымдамалық негізі» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының материалдары жарияланған. Бұл Қазақстандық білім беру жүйесіндегі балалар мен жастарды тәрбиелеудің құндылықтары туралы зерттеулер, еліміздің ұлттық біртұтас тәрбие бағдарламаны жүзеге асыру жолдары, жас ұрпақты тәрбиелеуде халықаралық және отандық тәрбие мәселелері ескеру жолдары, мектеп пен отбасының қоғамдық тәрбие күштерін біріктіру туралы пікірлері, зерттеу ұсынылымдары туралы мақалалар жинақталған.

Жинақта білім беруде ұлттық тәлім-тәрбие құндылықтарын еңгізудің өзекті мәселелері, озат тәжірибелер, біртұтас тәрбиенің бағыт-бағдарымен тенденцияларын айқындалып, сондай-ақ қолжетімділікпен инклюзивтілікті қамтамасыз ету, барлық деңгейлердегі мазмұнның құндылық аспектісін өзектендіру, білім беру ұйымдарында ашықтық пен ынтымақтастық ахуалын құру, білім беруді дамыту мен психологиялық-педагогикалық қолдаудың инновациялық форматтарымен тиімді тәжірибелерін еңгізу, педагогикалық ғылым мен практиканы интеграциялау қарастырылған.

Конференция материалдары қазіргі білім беру контекстіндегі Ы. Алтынсариннің педагогикалық мұрасының өзектілігін, оқытудың гуманистік теориясының ғылыми негіздерін, қазіргі педагогикалық білім берудегі ғылым мен практиканың өзара байланысы мәселесін шешу жолдарын, интегративті жүйе ретіндегі кәсіпке дейінгі педагогикалық білім берудің маңыздылығын, цифрлық ресурстарды пайдалана отырып, педагогтардың тәрбие мәселелерін өз қызметтерінде шешу жолдары айқындалған.

Бұл жинақтың материалдарын ғалымдар, жоғары оқу орындары мен колледж оқытушылары, мектеп мұғалімдері мен мектепке дейінгі тәрбиешілер, педагог-психологтар, магистранттар мен студенттер пайдалана алады.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Ценности как концептуальная основа воспитания в современных социокультурных и геополитических реалиях», определяющие общие направления тенденции внедрения национальной программы «Біртұтас тәрбие», такие, как ценностные аспекты воспитания подрастающего поколения, анализ возможностей и лучших практик по внедрению единой программы воспитания, поддержка взаимодействия школ и семьи в воспитании ценностных ориентиров детей и молодежи, изучение путей создания безопасной и поддерживающей образовательной среды в организациях образования.

Материалы Конференции посвящены обсуждению актуальности педагогического наследия Ы. Алтынсарина в контексте современных ориентиров ценностных смыслов воспитания, научных основ аксиологических аспектов обучения и воспитания, а также вопросы готовности педагогов к современным вызовам в отечественном образовании, педагогической готовности педагогов к инновационной деятельности с использованием цифровых ресурсов. Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-498-2

9 786013 564982

УДК 37.02
ББК 74.00

ӘОЖ 37.01

САБАҚТА ЖӘНЕ САБАҚТАН ТЫС УАҚЫТТА ТӘРБИЕЛЕУДІҢ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ НЕГІЗДЕРІ

Досмаилова Светлана Султановна
педагог–зерттеуші, бастауыш сынып мұғалімі
Нургазина Айгерим Жумагазиевна
педагог–модератор, бастауыш сынып мұғалімі

Қостанай қаласы білім бөлімінің Спандияр Көбеев атындағы
жалпы білім беретін мектебі
Қостанай қ., Қазақстан

Аңдатпа

Мақалада Қазақстан Республикасының білім берудегі біртұтас тәрбие беру бағдарламасы аясында сабақта және сабақтан тыс уақытта тәрбиелеудің құндылықтарын жүзеге асырудың негізгі әдістері мен тәсілдері қарастырылады. Құндылықтық тәрбиенің оқушылардың тұлғалық дамуына, адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруға, ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарды бойына сіңіруіне ықпалы талданған. Зерттеу барысында құндылықтарды сабақ үдерісіне интеграциялау жолдары және сабақтан тыс уақыттағы тәрбиелік іс-шаралардың біртұтас тәрбие бағдарламасымен үйлесімділігі анықталған.

Түйінді сөздер: біртұтас тәрбие бағдарламасы, құндылықтық тәрбие, сабақтан тыс уақыт, адамгершілік тәрбиесі, тұлғалық даму.

Аннотация

В статье рассматриваются основные методы и приемы реализации ценностей воспитания в рамках Единой программы воспитания в системе образования Республики Казахстан. Анализируется влияние ценностного воспитания на личностное развитие учащихся, формирование нравственных качеств и усвоение национальных и общечеловеческих ценностей. Исследуются пути интеграции ценностей в учебный процесс и особенности воспитательных мероприятий во внеурочное время в контексте Единой программы воспитания.

Ключевые слова: Единая программа воспитания, ценностное воспитание, внеурочное время, нравственное воспитание, личностное развитие.

Annotation

The article discusses the main methods and approaches to implementing values-based education within the framework of the Unified Educational Upbringing Program of the Republic of Kazakhstan. The impact of values-based education on students' personal development, the formation of moral qualities, and the adoption of national and universal values is analyzed. The study examines the integration of values into the learning process and the alignment of extracurricular educational activities with the Unified Program.

Key words: Unified Educational Upbringing Program, values-based education, extracurricular activities, moral education, personal development.

Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев Түркістан қаласында өткен «Әділетті Қазақстан – Адал азамат» атты Ұлттық құрылтайда сөз сөйлеп, әділетті қоғам қалыптастыру жолында әрбір азаматтың жауапкершілігін ерекше атап өтті. Мемлекет басшысы ұрпақтың бойында адамгершілік пен адалдық қасиеттерін қалыптастыру үшін үлкендердің тәрбиелік рөліне баса назар аударды. Сонымен қатар, қоғамды жаңғыртуда азаматтардың сана-сезімін өзгерту, өмірлік ұстанымдарын қайта қарау қажеттігін алға тартты. Бұл өзгерістерсіз басқа реформалардың нәтижесі мардымсыз болатынын атап көрсетті [1].

Қазақстан Республикасының білім беру жүйесінде қабылданған «Біртұтас тәрбие бағдарламасы» ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарға негізделген маңызды құжат болып табылады. Бағдарламаның негізгі мақсаты – білім беру ұйымдарында тәрбиелік жұмыстарды тиімді ұйымдастыру арқылы оқушылардың

бойында еңбекқорлық, адалдық, адамгершілік қасиеттерін қалыптастырып, әлемдік білім мен ұлттық мұраны қатар меңгерген саналы азамат тәрбиелеу [2].

Бағдарлама бірнеше маңызды міндеттерді көздейді. Біріншіден, ата–аналармен қарым–қатынаста құрмет пен перзенттік парызды сақтау, отбасының берекесін қадірлеу. Екіншіден, ұлттық мәдени мұраны құрметтеу, мемлекеттік рәміздер мен қазақ тіліне ерекше көңіл бөлу, ел бірлігін сақтау және отансүйгіштік қасиеттерді қалыптастыру. Үшіншіден, адалдық, әділдік, мейірімділік және жауапкершілік сияқты қасиеттерді тәрбиелеу арқылы құқықтық мәдениетті жетілдіру. Төртіншіден, денсаулықтың маңыздылығын түсіну, салауатты өмір салтын ұстану және эмоционалдық тұрақтылықты сақтауға баулу. Бесіншіден, қоршаған ортаға ұқыптылықпен қарап, табиғи ресурстарды үнемді әрі тиімді пайдалануға, еңбекке деген сүйіспеншілікті арттыруға тәрбиелеу.

Бағдарлама бойынша күтілетін нәтиже – ата–анасын сыйлайтын, отбасылық құндылықтарды қадірлейтін, ұлттық мәдениет пен салт–дәстүрлерді құрметтейтін, мемлекетшіл әрі отаншыл, өз ісіне жауапты, ар–ұятты жоғары бағалайтын, денсаулық пен қоршаған ортаға жанашырлықпен қарайтын тұлға қалыптастыру. Сонымен қатар, адал еңбекті бағалайтын, табиғат пен туған жердің ерекшелігін түсінетін азамат тәрбиелеу көзделеді.

Бұл бағдарлама ұлттық мүдде мен құндылықтарды негізге ала отырып, әділетті және саналы қоғам құруға бағытталған. Ұрпақ тәрбиесінде ар–намыс пен талапты басты ұстаным ретінде ұстану – қоғамның табысты дамуының негізі.

Қазақстан Республикасының білім беру жүйесінде тәрбие жұмыстарының маңызы артып, оның мазмұны мен әдістері «Біртұтас тәрбие бағдарламасы» аясында жетілдірілуде. Бұл бағдарлама ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарды негізге ала отырып, білім беру үдерісін тәрбиелік әлеуетімен толықтырып, жан–жақты дамыған тұлға қалыптастыруға бағытталған. Қазіргі қоғамда білім алушылардың рухани–адамгершілік қасиеттерін дамыту, отансүйгіштік пен азаматтық жауапкершілікті қалыптастыру, еңбексүйгіш және саналы ұрпақ тәрбиелеу маңызды міндеттер қатарында тұр.

Сабақ барысында құндылықтарды оқыту үдерісіне интеграциялау оқушылардың танымдық және тәрбиелік қабілеттерін дамытуға ықпал етеді. Мысалы, әр пәннің мазмұнында ұлттық мәдениет пен дәстүрлерді, адамгершілік қағидаттарды насихаттау арқылы оқушылардың білімге деген қызығушылығын арттыруға болады. Сонымен қатар, сабақтан тыс уақытта өткізілетін тәрбиелік іс–шаралар оқушылардың әлеуметтік дағдыларын дамытуға және тұлғалық қалыптасуына мүмкіндік береді. Бұл шаралар ұлттық құндылықтарды дәріптеумен қатар, білім алушылардың шығармашылық әлеуетін ашуға, оларды ұжымдық қарым–қатынас пен қоғамда өз орнын табуға бейімдейді [3].

Сабақта және сабақтан тыс уақытта құндылықтарды жүзеге асырудың негізгі қағидалары оқыту мен тәрбиелеуді кешенді түрде жүргізуге негізделеді. Мұндай тәсіл әр оқушының тұлғалық ерекшелігін ескере отырып, олардың бойында жалпыадамзаттық және ұлттық құндылықтарды қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Сабақ кезінде құндылықтарды жүзеге асыру – оқушылардың танымдық және адамгершілік қасиеттерін дамыту үшін маңызды. Әр пәннің мазмұнында ұлттық мүдде мен мәдениетті, ар–намыс пен талапты дәріптейтін тақырыптарды қамту тәрбиелік жұмыстың нәтижелілігін арттырады. Мысалы, дүниетанусабақтарында елдің мәдени мұрасы мен тарихи тұлғаларының ерліктерін насихаттау оқушылардың бойында отансүйгіштік қасиетті нығайтады. Әдебиеттік оқусабақтарында адамгершілік пен ар–намысты сипаттайтын шығармаларды талдау, ал математика мен жаратылыстану пәндерінде талап пен еңбекқорлықтың маңыздылығын көрсететін практикалық мысалдарды қолдану – құндылықтық тәрбиенің маңызды тәсілдері.

Сабақтан тыс уақытта құндылықтық тәрбиені жүзеге асыру оқушылардың әлеуметтік дағдыларын дамытуға және олардың бойында ұлттық мүдде мен адами қасиеттерді қалыптастыруға ерекше ықпал етеді. Мектептегі үйірмелер, спорттық шаралар, мәдени іс–шаралар және еріктілік қызметі оқушылардың бойындағы ар–намыс, талап және адамгершілік қасиеттерін нығайтады. Бұл шаралар ұжымдық жұмысқа бейімделуге, қоғамға пайдалы істер жасауға және қоршаған ортаға құрметпен қарауға үйретеді.

Мәселен, мектептерде ұйымдастырылатын «Мәңгілік ел» ұлттық идеясын насихаттайтын іс–шаралар арқылы оқушылардың бойына ұлттық мүдде мен рухани құндылықтарды сіңіруге болады. Ұлттық мұраға арналған викториналар, әдеби–музыкалық кештер, табиғатты қорғауға бағытталған сенбіліктер оқушылардың қоршаған орта мен ел болашағына жауапкершілікпен қарауына ықпал етеді. Бұл ретте оқушылардың бойында туған жерге деген сүйіспеншілік пен оның бірегей болмысын тануға деген қызығушылықты ояту маңызды.

Қазақстандық ғалымдар құндылықтық тәрбиенің маңыздылығы мен оның жүзеге асыру жолдарына байланысты бірқатар маңызды еңбектер жазған. Мәселен, Ә.С. Әбдіқалықова өзінің зерттеулерінде тәрбиенің ұлттық негіздеріне сүйене отырып, жас ұрпақтың тұлғалық дамуын қамтамасыз етудің маңызды тетіктерін ұсынады. Ғалым ұлттық құндылықтарды – ұлттық мүдде, ар–намыс және талапты – тәрбиелік жұмыс мазмұнына енгізудің маңыздылығын атап көрсетеді [3].

Сонымен қатар, Қ.Б. Жарықбаев пен С.Қ. Қалиев өз еңбектерінде ұлттық тәрбие мен құндылықтардың ұрпақтың рухани және әлеуметтік дамуына тигізетін әсерін терең талдаған. Олар ұлттық мүдде негізінде тәрбиеленген азаматтар елдің дамуы мен тұрақтылығының негізгі тірегі екенін баса айтады [4].

Әр құндылық өз кезегінде маңызды екені рас. Ұлттық мүдде – қоғамның тұрақтылығы мен дамуын қамтамасыз ететін маңызды ұғым. Оқушылардың бойында ұлттық мүддеге қызмет ететін қасиеттерді қалыптастыру, олардың ел болашағы үшін жауапкершілігін сезінуіне ықпал етеді. Сабақ барысында ұлттық мүддені насихаттау дүниетану мен әдебиеттік оқу пәндерінде тарихи тұлғалар мен оқиғаларды талдаудан басталады. Оқушылар ұлттық рәміздерді зерттеу арқылы ел тарихына деген құрметін арттырады. Сабақтан тыс уақытта бұл құндылық мәдени іс–шаралар, тарихи экскурсиялар арқылы бекітіледі. Осы тәсілдер оқушыларды патриоттық рухта тәрбиелеп, ұлттық мұраға құрметпен қарауға баулиды [5].

Ар–намыс – адамның моральдық және этикалық ұстанымдарының айқын көрінісі.

Талап – оқушылардың мақсатқа жету жолында жауапкершілік пен табандылық танытуы. Сабақта оқушыларды жауапкершілікке үйрету және тапсырмаларды орындау барысында мақсатқа жетуге бағыттау олардың табандылығын арттырады. Сабақтан тыс уақытта шығармашылық үйірмелер мен еріктілік шараларына қатысу бұл қасиетті одан әрі дамытады. Осылайша, оқушылар еңбекқор және мақсатшыл тұлға ретінде қалыптасады.

1–кестеде сабақта және сабақтан тыс уақытта ұлттық мүдде, ар–намыс және талап сияқты құндылықтарды жүзеге асырудың әдіс–тәсілдері мен күтілетін нәтижелері көрсетілген. Бұл құндылықтар тәрбие жұмысының негізі болып табылып, оқушылардың жан–жақты дамуына ықпал етеді.

Кесте 1 –Сабақта және сабақтан тыс уақытта тәрбиелік құндылықтарды жүзеге асыру тәсілдері

Тәрбиелеу аспектісі	Сабақта жүзеге асыру әдістері	Сабақтан тыс жүзеге асыру әдістері	Күтілетін нәтиже
Ұлттық мүдде	Әдебиеттік оқу сабақтарында ұлттық батырлар мен тарихи оқиғаларды талдау «Атақты ғұламалар», «Өнер» бөлімдерінде тарихи тұлғалардың нақыл сөздері мен шешендік сөздерін жаттайды. «Сәйкестендір» тапсырмасы арқылы шешендік сөздерді мағынасына қарай сәйкестіктерін анықтайды. Зерттеу, салыстыру, әрі оқылым дағдысы арта түседі. «Сызба» жұмыстары арқылы өз ойларын қорытындылап, интерпретация жасауға дағдыланады. Дүниетану пәнінде ұлттық рәміздерді зерттеу, яғни авторлары, олардың өмір жолдары және белгілердің мән-мағынасын ашып түсінеді.	Мәдени іс-шаралар, ұлттық өнер байқаулары, тарихи экскурсиялар, қаладағы мұражайларға саяхат ұйымдастырылады.	Ұлттық мұра мен мәдениетті қастерлейтін, патриоттық сезімі жоғары тұлға.
Ар-намыс	Әдеби шығармаларды талдау үшін «Киіз үй», «Шертпек», «Асық» ұлттық ойындарын ұйымдастыру арқылы адалдық пен батырлықты дәріптеу, пікірталас және өз ойларын айтуға дағдыланады.	Этикалық және адалдыққа бағытталған сынып сағаттар мен тәрбие сағаттары өткізіледі.	Әділ, адал және ар-намысты жоғары бағалайтын жауапты азамат.
Талап	Тапсырмаларды орындау барысында жауапкершілікті күшейту, оқушылардың мақсатқа жету қабілетін арттырады. Осы орайда «Бәйге», «Арқан тарту», «Додекаэдр» ойындарын рефлексия және білгенін қорытындылау мақсатында сабақта жүргізіліп отырады.	Шығармашылық үйірмелер, ғылыми жобалар мен еріктілік шараларына қатысу. Сонымен қатар «Өнегелі 15 минут» көңілді үзілістер ұлттық нақышта, ата-дәстүрді сақтай отырып, ұлттық ойындар іске асырылады.	Еңбекқор, мақсатшыл және табанды тұлға.

Сабақта және сабақтан тыс уақытта тәрбиелік жұмысты ұйымдастыруда ұлттық мүдде, ар-намыс және талап сияқты құндылықтарды басшылыққа алу – жас ұрпақтың жан-жақты дамуының негізі. Қазақстандық ғалымдардың еңбектеріне сүйене отырып, «Біртұтас тәрбие бағдарламасы» аясында бұл құндылықтарды жүзеге асырудың әдіс-тәсілдері анықталды. Сабақ барысында пәндік мазмұн арқылы құндылықтарды енгізу, ал сабақтан тыс уақытта шығармашылық және әлеуметтік іс-шараларды ұйымдастыру – құндылықтық тәрбиенің тиімді жолы. Мұндай тәсіл қоғамның болашақта саналы, жауапты және адамгершілік қасиеттері жоғары азаматтарын қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Көріп тұрғанымыздай, Қазақстан Республикасының «Біртұтас тәрбие бағдарламасы» ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарды білім беру жүйесіне интеграциялаудың негізгі құжаты ретінде жас ұрпақты тәрбиелеу үдерісінің маңызды тетіктерін анықтайды. Сабақта және сабақтан тыс уақытта тәрбиелік жұмыстарды ұйымдастыру арқылы оқушылардың бойында ұлттық мүдде, ар-намыс және талап

сияқты құндылықтарды қалыптастыру – тұлғалық және әлеуметтік дамудың негізі болып табылады.

Сабақ барысында оқушылардың танымдық белсенділігін арттырып, олардың бойында адамгершілік қасиеттер мен азаматтық жауапкершілікті нығайтуға болады. Сабақтан тыс уақытта өткізілетін мәдени және әлеуметтік іс–шаралар оқушылардың шығармашылық әлеуетін дамытып, қоғамға бейімделуіне ықпал етеді. Осылайша, ұлттық құндылықтар мен тәрбиелік іс–шаралар кешенді түрде жүзеге асырылған жағдайда, қоғамда патриоттық сезімі жоғары, адал, еңбекқор және саналы азаматтар қалыптасады.

Құндылықтық тәрбие негіздерін білім беру процесіне енгізу – тек жеке тұлғаның емес, жалпы қоғамның дамуына ықпал ететін маңызды құрал. Ұлттық мүддені сақтау, ар–намысты жоғары бағалау және талапты ұстану – еліміздің болашағын жарқын ететін негізгі қағидаттар. Бұл бағытта тәрбие жұмыстарының тиімді ұйымдастырылуы – білім беру саласының басты мақсаты мен міндеті болып қала береді.

Әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Президенті Қасым–Жомарт Тоқаев.«Әділетті Қазақстан – Адал азамат» Ұлттық құрылтайда сөйлеген сөзі. Түркістан, 2024.
2. Қазақстан Республикасының білім беру жүйесіндегі біртұтас тәрбие бағдарламасы. Қазақстан Республикасы Оқу–ағарту министрлігі. Нұр–Сұлтан: 2023.
3. Әбдіқалықова Ә.С. Ұлттық құндылықтар негізінде тәрбиелік жұмыстарды ұйымдастырудың ғылыми–тәжірибелік негіздері. Алматы: Қазақ университеті, 2021.
4. Жарықбаев Қ.Б., Қалиев С.Қ. Қазақ халқының тәлім–тәрбиелік ой–пікір антологиясы. Алматы: Рауан, 1995.
5. Мұханов М. Білім беру жүйесіндегі құндылықтық тәрбие: әдіснама және тәжірибе. Астана: Фолиант, 2022.

УДК 372.8

ВОСПИТАНИЕ АКТИВНОГО ЧИТАТЕЛЯ НА ПРИМЕРАХ ВЗАИМОСВЯЗИ ЛИТЕРАТУРНЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ КАК СРЕДСТВО РЕАЛИЗАЦИИ НАЦИОНАЛЬНОГО ПРОЕКТА «БАЛАЛАР КІТАПХАНАСЫ»

Едревская Людмила Валерьевна

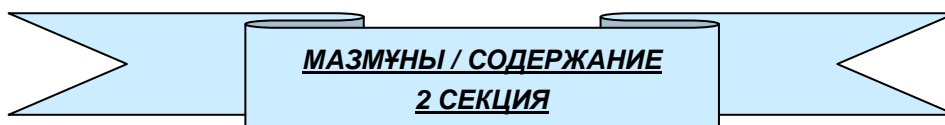
магистр филологии, учитель русского языка и литературы
КГУ «Общеобразовательная школа №22
отдела образования города Костаная»
управления образования акимата
Костанайской области, Казахстан

Аннотация

Литературные произведения, как часть культуры, часто раскрывают универсальные темы, которые повторяются в разных эпохах и жанрах. Объединение произведений по тематическому принципу – сложный вариант построения учебника, предполагающий сравнительный анализ произведений, выделение их проблематики, общего и индивидуального в постановке и решении проблем. Понимание взаимного влияния произведений литературы, позволяет расширять кругозор учащегося и служить качественным инструментом выполнения Национального проекта «Балаларкітапханасы».

Ключевые слова: литература, воспитание, Национальный проект «Балаларкітапханасы», реминисценция, аллюзия.

**ҚР БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДА БІРТҰТАС ТӘРБИЕ БАҒДАРЛАМАСЫН
ЕНГІЗУДІҢ ҮЗДІК ТӘЖІРИБЕЛЕРІ**

**ЛУЧШИЕ ПРАКТИКИ ВНЕДРЕНИЯ ЕДИНОЙ ПРОГРАММЫ ВОСПИТАНИЯ В
ОРГАНИЗАЦИЯХ ОБРАЗОВАНИЯ РК**

Абдильманова Дина Салимовна	Балабақшадағы балаларға эстетикалық тәрбие берудегі ұлттық өнердің маңыздылығы	1051
Абдрахманова Майя Жетписбаевна	Оценка прочитанной информации для развития аргументированного монолога через использование несплошных текстов	1055
Абилькаримова Жанар Казикановна	Роль образовательных кружков в реализации воспитательной стратегии начальной школы: методы, подходы и перспективы	1060
Абсолямова Гульнара Владимировна, Елеусизова Гульнара Досумхановна	Роль взаимодействия школы и семьи в системе реализации Программы целостного воспитания «Біртұтас тәрбие»	1066
Алғалиева Гүлжанат Султанқызы	Біртұтас тәрбие – жаңа қадам, мүмкіндіктер мен жетістіктер	1071
Алибекова Алина Гаджикурбановна	Эффективные методы и практики внедрения программы «Біртұтас тәрбие» в дошкольной организации	1076
Атоварова Юлия Анатольевна, Альмеева Елена Валерьевна	«Мультимедийная журналистика» в современной школе: практика воспитания ключевых ценностей в рамках единой программы «Біртұтас тәрбие»	1079
Ахметқали Гүлдана Серікқызы	Единая программа воспитания и её адаптация для нужд детей с расстройством аутистического спектра в системе образования Республики Казахстан	1084
Вертянкина Любовь Васильевна, Макаева Кристина Владимировна	Погружение в языковую среда через использование на занятиях национальных игр	1088
Герасимова Ольга Юрьевна	Интеграция ценностно–ориентированных подходов единой программы воспитания «Біртұтас тәрбие» в развитие исследовательской инициативности младших школьников	1091

2 СЕКЦИЯ

Гималетдинова Умут Асыгатовна, Есенова Кинжекуль Омаровна	Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында «Біртұтас тәрбие» бағдарламасы аясында ұлттық құндылықтарды баулу аспектілері	1096
Данченко Татьяна Владимировна, Жиенбаева Алёна Владимировна	Развитие коммуникативных и творческих компетенций за счет применения на уроках цитат недели	1100
Дильдибекова Гульнара Айсәевна, Койшина Айман Мухамеджановна	Образовательный терренкур «Экотайм» как одно из условий развития экологических дошкольников	1104
Досмаилова Светлана Султановна, Нургазина Айгерим Жумагазиевна	Сабақта және сабақтан тыс уақытта тәрбиелеудің құндылықтарын жүзеге асыру негіздері	1109
Едревская Людмила Валерьевна	Воспитание активного читателя на примерах взаимосвязи литературных произведений как средство реализации Национального проекта «Балалар кітапханасы»	1113
Елдос Анар Нұрлыбекқызы	History of formation of official business style in the Kazakh language	1117
Ерекин Айдын Муратович, Хамзина Күлшат Бақытжанқызы	Біртұтас тәрбие бағдарламасы: жан –жақты тұла қалыптастырудың негізі	1120
Еришова Асыл Аубакировна	Ұлттық құндылықтарға негізделген білім мен тәрбиенің сабақтастығы	1123
Есенова Эльмира Есмагуловна, Хусайнова Жузира Мусиновна	Биология пәнінің тәлім –тәрбие берудегі рөлі	1127
Жайворонко Ирина Алексеевна, Ткач Надежда Алексеевна	Программа «БіртұтасТәрбие»: новые подходы и ценности воспитания в современной школе	1130
Жандауова Шолпан Еркиновна, Братышева Мария Владимировна	Использование информационных технологий на уроках математики как один из путей преодоления проблемы «клипового мышления» обучаемых	1135
Жумаева Алтын Сагингалиевна, Сәлімжан Аңсағаным Сәлімжанқызы	Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында біртұтас тәрбие бағдарламасы құндылықтарын енгізе оқытудың әдістері	1141
Жунусова Гулбаршын Кабылжановна, Зарлыханова Алмагуль Адильбековна	Жаңаша білім беру үрдісінде біртұтас тәрбиенің рөлі	1145
Жунусова Марина Яковлевна	Патриотическое воспитание в современной школе в рамках реализации программы «Біртұтас тәрбие»	1151
Заманбекова Алия Заманбековна	Білім беру ұйымдарындағы оқу–тәрбие үдерісінде құндылықтар жүйесін қалыптастыру жолдары	1156

2 СЕКЦИЯ

Злая Элина Владимировна, Жандауова Шолпан Еркиновна	Utaigra – универсальный учебный ресурс, как средство формирования познавательного интереса к учебной деятельности	1161
Ибатова Айгуль Куанышбаевна	Роль куратора в адаптации студентов первого курса колледжа в контексте реализации программы «Біртұтас тәрбие»	1165
Иржанова Рыскуль Касымхановна	Көркем еңбек – ұлттық құндылықтың өзегі	1168
Искакова Гульжан Сагиевна, Алпысбаева Назым Сартонкызы	Мектеп оқушыларын рухани–адамгершілікке тәрбиелеу барысында ұлттық тәрбие негіздері	1174
Исмагулова Эльвира Бахитбековна	Совершенствование двигательной активности дошкольников, имеющие нарушения речи посредством введения в систему физического воспитания нейроигр	1178
Кабылбекова Гульнара Саматовна, Картпаева Адина Армановна	Біртұтас тәрбие бағдарламасы: ұлттық жаңа сананы ұлттық құндылықтар арқылы қалыптастыруға болады	1183
Кадашева Шолпан Алпысбаевна, Щербаева Кундызай Сейткалиевна	Біртұтас тәрбие балабақшадан басталады	1186
Калиаскарова Индира Мияссаровна	«Біртұтас тәрбие» бағдарламасы: балаларға ұлттық құндылықтар негізінде білім беру мәселесі	1190
Кашелюк Татьяна Ивановна	Программа «Буртутас тарбие: педагогические находки и практическое применение»	1193
Келинбердиева Ырсалды Сиехановна	Үздіксіз білім беру жүйесіндегі тәрбие тұжырымдамасындағы ұлттық тәрбиенің жүзеге асуы	1196
Клышбаев Серик Егинбаевич	Кейкі батыр – дала күресінің дара тұлғасы	1201
Коваленко Марина Викторовна	Инклюзивные практики в контексте реализации Единой программы воспитания в организациях образования	1204
Кункабаева Сарбинас Сериковна	Методы развития внутренней мотивации учебной деятельности как фактор академической успешности старшеклассников	1210
Кусаинова Мейрамгуль Маратовна, Жакиянова Жанна Калтаевна	Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында біртұтас тәрбиені енгізу жолдары	1214

2 СЕКЦИЯ

Кушмурзина Даметкен Хажмухановна, Жусупова Инкар Алликовна	Бастауыш сыныпта уақыт өлшем бірліктерін оқытудың білімдік, тәрбиелік және дамытушылық рөлі	1220
Лекерова Любовь Маратовна, Жандауова Шолпан Еркиновна	Ментальная арифметика как средство развития математической компетенции у учеников 1 класса	1227
Майстренко Валерия Юрьевна	Формирование ценностей воспитания среди детей и молодежи на уроках литературы в контексте программы «Біртұтас тәрбие»	1231
Мальцева Татьяна Александровна	Практика реализации программы воспитания в образовательных организациях высшей школы	1235
Мамырканова Мендыгуль Сартаевна	Роль исторического образования в формировании гражданской идентичности	1239
Махмутова Мархаба Даулетжановна, Молдахметова Алия Досымбековна	Исследование влияния метода триз на развитие креативного мышления учащихся 7 классов на уроках искусства	1243
Маркина Зейнеп Бакитжановна	Біртұтас тәрбиені негізге ала отырып Ыбырай Алтынсарин шығармаларын оқыту	1249
Михалькова Людмила Васильевна	Формирование творческих компетенций через вокальное исполнительство у детей дошкольного возраста	1253
Молдашова Айнагүл Баймұқанқызы, Калимжанова Роза Лаиковна	Роль воспитательных программ в профилактике профессионального выгорания среди курсантов и сотрудников ОВД	1256
Мукашева Альбина Бауржановна	Интеграция ценностно –ориентированного образования в преподавание математики	1262
Мурзабекова Келбет Бирмаганбетовна	Ұлттық құндылықтарды дамыту: Ыбырай Алтынсарин әңгімелері арқылы жас ұрпақты тәрбиелеу	1267
Мустафина Асель Сапарғалиевна, Абдулина Айгуль Сапарғалиевна	Идеи Ыбырая Алтынсарина в реализации программы «Біртұтас тәрбие бағдарламасы»	1270
Назарова Гулмира Куандыковна	Тәрбие–біртұтас үдеріс	1274
Нургазина Нургуль Отарбаевна, Тагаева Аружан Бауыржановна	Білім беру жүйесіндегі балалар мен жастарды тәрбиелеудің құндылықтары	1278
Нуркина Батима Ауезхановна, Нугуманова Нургуль Куанышбековна	Білім беру саласында дара ұстаздың рөлі	1281

2 СЕКЦИЯ

Обиух Мария Николаевна	Эффективные методы реализации программы Біртұтас тәрбие в условиях современного детского сада	1284
Осипова Бахиткуль Кайроллиевна	Біртұтас тәрбие негізінде оқушылардың эмоционалдық саулығын қамтамасыз ету	1288
Полешко Татьяна Анатольевна, Миллер Татьяна Витальевна	Интеграция традиционных национальных ценностей в современные образовательные программы	1292
Рахимова Гизат Батыржановна	Изучение биографии и творчества Ыбырая Алтынсарина как инструмент привития общечеловеческих и национальных ценностей в контексте единой программы воспитания	1297
Редикульцева Юлия Владимировна, Бекмухамбетова Жанылдық Каирбековна	Использование методов и приемов технологии кроссенс в развитии креативного мышления у детей старшего дошкольного возраста	1301
Рогожина Татьяна Александровна, Ли Ляззат Абаевна	Дебаты – фундамент интеллектуального развития личности	1305
Сармурзина Алия Коныспаевна	Опыт применения стратегий развития метакогнитивных навыков у старшекласников	1308
Сикун Людмила Николаевна	Чат–ассистент GRT как инструмент планирования воспитательных мероприятий для детей с ООП в рамках программы «Біртұтас тәрбие»	1313
Смирнова Анна Александровна, Земцова Наталья Анатольевна	Интеграция программы «Біртұтас тәрбие» в образовательный процесс на уроках математики	1317
Солоха Ирина Константиновна, Гавриляк Инна Михайловна	Ценности воспитания как основа гармоничного развития детей в начальной школе	1322
Тельгарина Айгуль Сарсеновна,	Ценности воспитания детей и молодежи в системе образования Казахстана: опыт, проблемы и решения	1327
Тлеулина Галия Жамалетдиновна	Педагогический опыт по реализации программы «Біртұтас тәрбие» в условиях дошкольной организации на занятиях музыки	1330

2 СЕКЦИЯ

Умарова Бибигуль Ахметкалиевна, Хасенова Мадина Маратовна	Ұлттық құндылықтар және оларды оқу үдерісіне интеграциялау	1335
Упорова Екатерина Юрьевна	Проектная деятельность как действенный способ формирования социальной ответственности студентов колледжей	1339
Усенко Галина Васильевна	Практика внедрения программы «Біртұтас тәрбие» через серию интерактивных интеллектуальных игр в образовательном пространстве школы	1343
Успанова Айнура Оразбековна, Молдахметова Гульнар Муратовна	Ұлттық ойын – ұлт болашағы	1346
Фарафонова Наталья Николаевна	Воспитательная работа в дошкольной организации на основе Единой программы воспитания	1350
Фоменко Александра Сергеевна	Практические аспекты формирования готовности педагогов к инклюзивному образованию	1352
Хамзина Күлшат Бақытжанқызы, Ерекин Айдын Муратович	Мектептегі тәрбие жұмысының ерекшеліктері	1356
Шагатаев Салмагамбет Елеубаевич, Урумбаев Куаныш Дулатович	«Lesson study» на уроках физической культуры	1360
Шамекешева Светлана Петровна, Эмомова Лилия Тимуровна	Воспитательный аспект современного урока русского языка и литературы в рамках программы «Біртұтас тәрбие»	1365
Шудабаева Жанар Жумабаевна	Развитие коммуникативных и творческих компетенций за счет применения на уроках цитат недели	1370
Юркова Светлана Владимировна	Значение кюя в музыкальном воспитании дошкольника	1373